



## Zpráva o šetření ve věci výkonu sociálně-právní ochrany Adély A. (nar. yyyy)

---

Na veřejného ochránce práv se obrátil pan A., bytem xxxxxxx (dále také „stěžovatel“ nebo „otec“), zastoupený právní zástupkyní paní B. Ve svém podání vyslovil nesouhlas s postupem Úřadu městské části Praha 4 (dále také „OSPOD Praha 4“) při výkonu sociálně-právní ochrany jeho dcery Adély. OSPOD Praha 4 podal v lednu 2021 návrh na předání Adély do Zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc X. (dále také „ZDVOP“) poté, co o toto sama Adéla požádala. Při pozdější komunikaci stěžovatel vyjádřil nesouhlas i s postupem Úřadu městské části Praha 8 (dále také „OSPOD Praha 8“), který podal v dubnu 2021 na základě žádosti o součinnost OSPOD Praha 4, návrh na nařízení nového předběžného opatření, kterým by byla Adéla opět předána do ZDVOPu, jelikož původní předběžné opatření z ledna 2021 soud zrušil na základě odvolání otce.

Z pověření veřejného ochránce práv JUDr. Stanislava Křečka, který na mě přenesl některé oblasti své působnosti,<sup>1</sup> mj. i oblast ochrany práv dětí, jsem zahájila šetření činnosti Úřadu městské části Praha 4 a Úřadu městské části Praha 8 při výkonu sociálně-právní ochrany Adély.

V rámci šetření jsem se zaměřila na posouzení:

- práce OSPOD Praha 4 před podáním návrhu na předání Adély do ZDVOPu;
- důvodnost návrhu OSPOD Praha 4 na předání Adély do ZDVOPu;
- práci OSPOD Praha 4 po předání Adély do ZDVOPu, zejména se zaměřením na odbornou poradenskou pomoc;
- důvodnost návrhu OSPOD Praha 8 na předání Adély do ZDVOPu.

### A. Shrnutí závěrů

Na základě provedeného šetření jsem dospěla k závěru, že OSPOD Praha 4:

- **pochybil**, když po opakovaných výzvách, na které matka nereagovala, dále s matkou neřešil její psychický stav a potřebu spolupráce s OSPOD (C.1);
- **nepochybil**, když z důvodu ochrany zdravého vývoje Adély a v souladu s jejím přáním podal návrh na předběžné opatření, na jehož základě měla být předána do ZDVOPu (C.2);
- **pochybil**, když svůj návrh ze dne 13. 1. 2021 nedostatečně odůvodnil, přestože disponoval informacemi na podporu jeho důvodnosti (C.2);
- **pochybil**, když do konce pobytu Adély v ZDVOPu nezačal aktivně řešit její externí individuální terapie (C.3);
- **nepochybil** v tom, že by nepodpořil frekvenci rodinných terapií v SVP D. (dále také „SVP D.“) 2krát týdně (C.3).

---

1 Podle § 2 odst. 4 zákona č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.



Na základě provedeného šetření jsem dospěla k závěru, že OSPOD Praha 8:

- **nepochybil**, když podal návrh na nařízení předběžného opatření v dubnu 2021 (C.4).

## **B. Skutková zjištění**

OSPOD Praha 4 vede spisovou dokumentaci Adély a její starší sestry Dany od roku 2010 v souvislosti s úpravou poměrů obou nezletilých. Ve věci péče o děti soud naposledy rozhodl v roce 2016 tak, že obě svěřil do týdenní střídavé péče rodičů. Ta občas fungovala, jindy nikoliv. Otec se přibližně v polovině roku 2019 obrátil na OSPOD Praha 4 s tím, že matka je na psychiatrickém oddělení a obě dívky má již dva měsíce v péči sám. Matka se o ně nezajímá, děti za ní občas jezdily na návštěvu. Na psychiatrickou kliniku byla matka převezena poté, co zamkla v noci dcery v pokoji a opustila dům. Ráno, když se nemohly dívky dostat z pokoje, přijela Policie České republiky (dále také „PČR“) s otcem a hledali matku. Tu našla PČR v garáži domu, jak medituje na kapotě cizího auta. Otec tehdy na OSPOD Praha 4 uváděl, že chce, aby nadále fungovala střídavá péče, jen se obává o matčin psychický stav.

OSPOD Praha 4 během druhé poloviny roku 2019 komunikoval s oběma rodiči i jejich dcerami a řešil s nimi aktuální problémy. Adéla při pohovoru v listopadu 2019 uváděla, že její starší sestra se sama rozhoduje, jak u rodičů bude, a ona sama se u nich střídá po týdně. Tak jí to vyhovuje, jen by si přála mít u otce více prostoru, a aby rodiče své spory neřešili přes ni. To, že situaci a problémy rodiče řeší přes své děti, bylo zřejmé jak z vyjádření Adély, tak Dany.

Začátkem roku 2020 OSPOD Praha 4 mluvil s otcem i s Danou a vyzýval matku k informování ohledně řešení jejího psychického stavu. Více v tomto roce v rodině neintervenoval.

Dne 13. 1. 2021 se na OSPOD Praha 4 dostavila sama Adéla a požádala o rozhovor se sociální pracovnící. Uvedla, že žije u otce a od poloviny roku 2020 s matkou není v kontaktu, jelikož soužití s ní bylo velmi konfliktní. Uvedla, že se v domácnosti otce necítí dobře a nedokáže si představit další společné soužití. Opakovaně sdělila, že se odmítá vrátit do domácnosti otce, a požádala o okamžité umístění do zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc (dále také „ZDVOP“). Adéla téhož dne odešla do ZDVOPu. OSPOD Praha 4 podal následně návrh na nařízení předběžného opatření, kterým by byla Adéla svěřena do ZDVOPu.

Soud předběžné opatření každý měsíc na návrh OSPOD Praha 4 prodlužoval a otec se proti tomu soudně bránil. V dubnu 2021 podal ZDVOP návrh na zákaz styku Adély s otcem, jelikož se po kontaktu Adély s otcem její stav vždy zhoršil a vyžadoval krizovou intervenci. Soud návrhu ZDVOPu vyhověl a styk otce s Adélou zakázal. Odvolací soud to potvrdil, ale zkrátil dobu zákazu styku do 30. 6. 2021.

Ve stejný den, kdy bylo OSPOD Praha 4 a dalším účastníkům řízení doručeno rozhodnutí o zákazu styku, bylo doručeno i rozhodnutí odvolacího soudu o odvolání otce proti prvnímu předběžnému opatření. Odvolací soud předběžné opatření z ledna 2021 zrušil. Adéla se ale odmítla vrátit k otci a požádala znovu o umístění do ZDVOPu. OSPOD Praha 4 požádal o součinnost OSPOD Praha 8 a ten následně podal návrh na nařízení předběžného opatření, čemuž soud v dubnu 2021 vyhověl a Adéla zůstala ve ZDVOPu. Odvolací soud



následně toto rozhodnutí zrušil a počínaje 1. 7. 2021 svěřil Adélu do péče mateřského dědečka, s čímž Adéla souhlasila.

Z aktuálního vyjádření OSPOD Praha 4 jsem zjistila, že Adéla i na základě vlastního přání po prázdninách nadále zůstává u dědečka. Kontakt s otcem stále odmítá. Ve věci běží řízení o nařízení ústavní výchovy, v němž OSPOD Praha 4 žádá vypracování znaleckých posudků.

## **C. Právní hodnocení**

### **C.1 Práce OSPOD s rodinou před předáním Adély do ZDVOPu**

Primárním nástrojem, který má orgán sociálně-právní ochrany dětí k dispozici při zjištění jakéhokoli problému v rodině, je projednání příčin, jakož i možností řešení situace s rodinnými příslušníky. Obecní úřad je povinen, mimo jiné, působit na rodiče, aby plnili povinnosti vyplývající z rodičovské odpovědnosti, a projednat s rodiči odstranění nedostatků ve výchově dětí a případně s dětmi jejich výchovné problémy.<sup>2</sup>

Rodiče jsou ze zákona povinni s orgánem sociálně-právní ochrany dětí spolupracovat k ochraně zájmů dítěte. Dále jsou také povinni se dostavit na výzvu orgánu sociálně-právní ochrany dětí k osobnímu jednání či mu předložit vyžádané listiny.<sup>3</sup> Nesplní-li rodič tuto povinnost, může mu orgán sociálně-právní ochrany dětí uložit pořádkovou pokutu až do výše 20 000 Kč, a to i opakovaně.<sup>4</sup>

OSPOD Praha 4 se o problémech v rodině dozvěděl v červenci 2019 od otce (matka v červnu 2019 na psychiatrické klinice, děti zamčené v bytě). S otcem situaci probral a poučil ho o fungování střídavé péče a možnosti změn ohledně péče o děti. Nabídl mu také odbornou pomoc. Otec ale sdělil, že změnu péče ani odbornou pomoc zatím nežádá. Následně si sjednal schůzku s matkou, na niž se matka nedostavila, a na další telefonáty OSPOD Praha 4 během července 2019 neodpovídala. OSPOD Praha 4 ji proto vyzval písemně a stanovil jí termín schůzky. Matka sdělila, že na schůzku kvůli pracovnímu pohovoru nedorazí, ale je ochotna na případné otázky odpovědět písemně. OSPOD Praha 4 se také obrátil na PČR s žádostí o informace ohledně incidentu s matkou a dětmi.

V srpnu téhož roku se otec opět obrátil na OSPOD Praha 4 a žádal, aby zjistil, zda je matka psychicky v pořádku a dětem při návštěvách u ní nic nehrozí. OSPOD Praha 4 proto požádal psychiatrickou kliniku o poskytnutí zprávy o matčině psychickém stavu a matce zaslal písemnost, ve které ji upozornil na její povinnost spolupracovat s OSPOD a vyzval ji, aby se dostavila k osobnímu jednání. Taktéž jí pohrozil možností uložit pořádkovou pokutu, pokud se nedostaví.

Následně se matka v září 2019 skutečně dostavila. OSPOD Praha 4 s ní probral aktuální péči o děti a zajímal se o to, které odborníky matka navštěvuje. Matka uváděla, že dlouhodobě dochází na terapie (čínská medicína) a dále má možnost navštívit v případě potřeby psychiatra MUDr. Y. OSPOD Praha 4 matce doporučil, aby rodiče využili služeb mediátora.

V listopadu 2019 mluvil OSPOD Praha 4 znovu s otcem a také si promluvil s Adélou. Otec uváděl, že střídavá péče opět funguje, ne ale ve stejném rozsahu, rodiče spolu řeší

---

2 Podle § 10 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů.

3 Ustanovení § 53 odst. 2 písm. a) až c) zákona č. 359/1999Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

4 Podle § 53 odst. 5 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.



zejména neshody ohledně financí. Adéla sociálním pracovnícím sdělila, že nastavený model péče jí vyhovuje.

Následně OSPOD Praha 4 informoval o pohovoru s Adélou oba rodiče a pozval je na společnou schůzku. Na ní rodiče sdělili, že se situace stabilizovala. OSPOD na ně přesto apeloval, aby své problémy nepřenesli na děti, a doporučil jim, aby pokud nebudou schopni se sami domlouvat, navázali spolupráci s odborným pracovištěm.

V lednu 2020 se na OSPOD Praha 4 opět obrátila matka s tím, že si myslí, že jí děti kradou z bytu úřední listiny a razítka na popud otce. OSPOD Praha 4 se matky dotazoval na psychický stav a znovu ji poučil o povinnosti spolupracovat a domluvili se, že matka doloží, kdy má sjednaný termín u psychiatra. Taktéž jí OSPOD Praha 4 předal kontakty na mediátora.

OSPOD Praha 4 se rozhodl sám kontaktovat psychiatra MUDr. Y. s dotazem, zda má matka sjednaný termín, ten ale sdělil, že matku nevede v evidenci, a tudíž není jeho pacientkou.

V únoru 2020 provedl OSPOD Praha 4 pohovor i s Danou. Popsala komplikovaný vztah s matkou a sdělila, že od podzimu předchozího roku se s ní příliš nevidá. OSPOD Praha 4 jí nabídl terapie, ty ale Dana odmítla.

Následně v květnu 2020 matku opět vyzval, aby sdělila termín vyšetření u psychiatra. Jelikož matka nereagovala, svou výzvu opakoval o měsíc později znovu. Podle spisové dokumentace ani na tuto výzvu matka nereagovala. Další písemností ve spisu po poslední výzvě v červnu 2020 je až záznam o pohovoru s Adélou z ledna 2021. Matka na výzvu OSPOD Praha 4 nereagovala, OSPOD Praha 4 dále tuto situaci neřešil a nesnažil se matku přimět ke spolupráci. Z výše popsaného vyplývá, že **OSPOD Praha 4 pochybil, když po opakovaných výzvách, na které matka nereagovala, dále s matkou neřešil její psychický stav a potřebu spolupráce s OSPOD.**

Musím na tomto místě připomenout, že spolupráce rodičů s orgány sociálně-právní ochrany není dobrovolná.<sup>5</sup> Z pohovoru pověřených pracovníků Kanceláře veřejného ochránce práv s pověřenou sociální pracovnící je nadto zřejmé, že matka svůj postoj k OSPOD Praha 4 nadále nezměnila a ke spolupráci se stále staví odmítavě. To vyplynulo i z vyjádření OSPOD Praha 4. Přestože matka zatím nepožaduje, aby o Adélu pečovala ona, má s ní větší kontakt než otec, a je proto třeba, aby se OSPOD Praha 4 snažil i ji aktivněji vtáhnout do výkonu sociálně-právní ochrany Adély a využil k tomu všechny efektivní zákonné prostředky. K tomuto závěru jsem dospěla, i přestože jsem si vědoma tvrzeného matčina chování a zmatečného jednání směrem k OSPOD Praha 4, otci a svému okolí (SMS zprávy, online příspěvky doložené otcem, vyjádření Adély a Dany apod.).

**V ostatních směrech práce OSPOD Praha 4 s rodinou před předáním Adély do ZDVOPu pochybení neshledávám.** OSPOD Praha 4 se snažil vždy s rodinou probrat aktuální problémy a jejich příčiny, poučoval rodiče, nabízel všem odbornou pomoc a zajímal se o názor a přání Dany i Adély.

---

5 Ustanovení § 53 odst. 2 písm. a) až c) zákona č. 359/1999Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.



## C.2 Předání Adély do ZDVOPu

Zákon pamatuje na možnost dítěte požádat o pomoc, a to i bez vědomí rodičů, a povinnost OSPOD i ZDVOP ji dítěti poskytnout.<sup>6</sup> Žádostí dítěte o pomoc může být i žádost o umístění do ZDVOP.<sup>7</sup> OSPOD, na který se dítě s takovou žádostí obrátí, pak buďto musí zajistit do 24 h souhlas zákonného zástupce s umístěním dítěte, nebo podat návrh soudu na vydání předběžného opatření, kterým soud dočasně předá dítě do zařízení.<sup>8</sup>

Soud předběžným opatřením upraví poměry dítěte na nezbytně nutnou dobu tak, že nařídí, aby dítě bylo umístěno ve vhodném prostředí, které v usnesení označí, v případě, že je dítě bez dostatku řádné péče, je-li jeho život či normální vývoj ohrožen či narušen.<sup>9</sup> V případě, že nastane naléhavá potřeba operativně upravit poměry nezletilého dítěte, je OSPOD povinen reagovat na aktuální a ohrožující situaci dítěte podáním návrhu na předběžné opatření na jeho umístění do vhodného prostředí.<sup>10</sup> Přestože o samotném odebrání dítěte z rodiny rozhoduje soud, na OSPOD je přenesen značný díl odpovědnosti za výsledek. Soud rozhoduje v dobré víře, že OSPOD má možnost přesně vyhodnotit situaci po bezprostředním kontaktu. OSPOD tak musí dbát na objektivitu soudu předkládaných vyjádření a zpráv, když soud na jejich základě rozhoduje o dalším osudu dětí.

Dítě schopné formulovat své názory má právo tyto názory při projednávání záležitostí, které se ho týkají, projevit a OSPOD jim musí s ohledem na jeho věk a rozumovou vyspělost věnovat náležitou pozornost. Zároveň musí OSPOD brát v úvahu přání a pocity dítěte s přihlédnutím k jeho vývoji a věku tak, aby nedošlo k ohrožení nebo narušení jeho citového a psychického vývoje. Dítě, které je schopno s ohledem na svůj věk a rozumovou vyspělost posoudit dosah a význam rozhodnutí vyplývajících ze soudního nebo správního řízení, kterého je účastníkem, nebo jde-li o jiné rozhodnutí vztahující se k jeho osobě, obdrží od OSPOD informace o všech závažných věcech týkajících se jeho osoby; o dítěti starším 12 let se má za to, že je schopno informaci přijmout, vytvořit si vlastní názor a ten sdělit.<sup>11</sup> Jak konstatoval rovněž Ústavní soud České republiky: „Je-li dítě dostatečně rozumově a emocionálně vyspělé, je nutné jeho přání považovat za zásadní vodítko při hledání jeho nejlepšího zájmu.“<sup>12</sup>

### C.2.1 První návrh OSPOD Praha 4 na předběžné opatření

Adéla se na OSPOD Praha 4 sama dostavila dne 13. 1. 2021 s představou být umístěna do jiné rodiny. Adéla popisovala problémy, které zažívá v rodině a svůj špatný psychický stav. Uváděla, že se v domácnosti necítí dobře a otcem se necítí být přijímaná. Podle ní

6 Podle § 8 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí.

7 Podle § 42 odst. 2 písm. d) zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

8 Podle § 42 odst. 6 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

9 Podle § 924 občanského zákoníku ve spojení s § 452 odst. 1 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů.

10 Ustanovení § 16 zákona o sociálně-právní ochraně dětí stanoví OSPOD povinnost podat neprodleně návrh soudu na vydání předběžného opatření podle zvláštního právního předpisu, ocitlo-li se dítě ve stavu nedostatku řádné péče anebo je-li život dítěte, jeho normální vývoj nebo jeho jiný důležitý zájem vážně ohrožen nebo narušen.

11 Podle § 8 odst. 2 a 3 zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, čl. 12 Úmluvy o právech dítěte a čl. 6 Úmluvy o styku s dětmi.

12 Nálezy Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2482/13, ze dnů 26. 5. 2014, sp. zn. I. ÚS 3216/13, 25. 9. 2014, a sp. zn. I. ÚS 1554/14, 30. 12. 2014; dostupné na <http://nalus.usoud.cz>.



na ni otec vyvíjí psychický nátlak a také se měl uchýlit k fyzickým výpadům. K jinému rodinnému příslušníkovi odmítala jít. Z jejího vyjádření vyplývalo, že na ni měly vliv dlouhodobé rodičovské neshody a chování otce, které považovala za nátlakové, ponižující, manipulující a stresující. Adéla uváděla i další podstatné skutečnosti. Vzhledem k tomu, že podrobnější informace z pohovoru jsou zachyceny v záznamu z pohovoru OSPOD Praha 4 s Adélou označeném jako „důvěrné“, jež je součástí zvláštní složky, nemohu informace z tohoto záznamu blíže popisovat, a pokud uvádím konkrétnější informace, jde o ty, které jsou v záznamu Om spisu. Pro účely odpovědného posouzení postupu OSPOD jsem nicméně přihlédla i k „důvěrnému“ záznamu.

OSPOD Praha 4 nejprve zkoušel s Adélou probrat možnost návratu domů, Adéla ale trvala na odchodu z rodiny. Proto OSPOD Adéle vysvětlil různé možnosti řešení její situace, mezi nimi i možnost jít k jiným příbuzným, což striktně odmítala. Adéla nakonec sama požádala o okamžité umístění do ZDVOP. OSPOD Praha 4 přesto zjišťoval možnosti předání Adély do pěstounské péče. Žádný volný vhodný pěstoun v té době nebyl v evidenci.

OSPOD Praha 4 proto vyhledal pro Adélu nejbližší ZDVOP s volnou kapacitou, kterým byl ZDVOP v Praze 8. Adéla si přála, aby se o odchodu otec nedozvěděl. OSPOD Praha 4 jí vysvětlil, že musí jejího otce informovat, a to také téhož dne učinil.

Co se týká důvodů pro pobyt Adély ve ZDVOP, dospěla jsem k závěru, že **OSPOD Praha 4 nepochybil, když ji podpořil a z důvodu její ochrany a v souladu s jejím přáním podal návrh na předběžné opatření o jejím předání do ZDVOP**. Z toho, co Adéla při pohovoru se sociálními pracovníky v lednu 2021 uvedla, nabyl OSPOD Praha 4 důvodnou obavu o její řádný vývoj a zdraví. OSPOD Praha 4 byl pouze navrhovatelem a k tomu, aby nabyl přesvědčení o potřebě využití tohoto institutu, měl dostatek podkladů. To vyplývá zejména ze záznamu o pohovoru, jež je součástí zvláštní složky a který podrobněji zachycuje obsah rozhovoru. Odpovědnost za konečné rozhodnutí, tedy to, zda bude Adéla předána do ZDVOP, nicméně nese soud, nikoliv OSPOD. Ten je ale zodpovědný za shromáždění dostatečných informací k podání návrhu.

Adéle bylo v dané době 14 a půl roku a mimo jiné i z psychologických zpráv je zřejmé, že je velmi inteligentní a dobře rozumově vyspělá. Stejně pozoroval i OSPOD Praha 4 při pohovoru s ní, a proto přikládal jejímu názoru a přání velký význam. Adéla se na OSPOD Praha 4 obrátila se žádostí o pomoc a sama mluvila o svém odchodu z rodiny ještě předtím, než jí její možnosti OSPOD Praha 4 vysvětlil. OSPOD Praha 4 měl dostatek informací, na jejichž základě mohl důvodně nabýt přesvědčení o možném ohrožení Adély. V dané situaci se OSPOD nenabízely jiné mírnější zákonné prostředky, které by pomohly situaci řešit a byly v souladu se zájmem dítěte.

V těchto případech nelze opomíjet i skutečnost, že dítě musí sebrat určité rozhodnutí k tomu, aby se samo na OSPOD obrátilo a zvolilo variantu (ZDVOP), která pro ně nemusí být lehká a pohodlná oproti dosavadnímu bydlení u rodičů. S ohledem na věk a rozumovou vyspělost Adély je přitom zcela zásadním hlediskem pro posuzování jejího nejlepšího zájmu i její přání, přestože nejde o jediné hledisko. Pozdější zprávy odborníků také potvrdily, že nejde o pouhý vzdor spojený s věkem Adély.

Přestože si myslím, že na základě toho, co OSPOD Praha 4 zjistil k 13. 1. 2021, existoval důvod pro podání návrhu na předání Adély do ZDVOP, musím uvést, že návrh, který OSPOD Praha 4 podal soudu, nebyl dostatečně odůvodněn všemi podstatnými



skutečnostmi, které OSPOD Praha 4 z rozhovoru s Adélou zjistil. Naopak tento návrh byl informačně velice stručný a neobsahoval, podle mého názoru, některá důležitá vyjádření Adély, jež mohla důvodnost návrhu v očích soudu, ale i stěžovatele a jeho právní zástupkyně lépe osvědčit. Jsem si vědoma toho, že OSPOD Praha 4 tak mohl činit pouze omezeně s ohledem na citlivost a důvěrnost pohovoru s Adélou; OSPOD Praha 4 ale zároveň musí jako navrhovatel plnit svou aktivní legitimaci náležitě. Po prostudování záznamu o pohovoru ze zvláštní složky jsem přesvědčena, že OSPOD Praha 4 mohl uvést více informací podporujících předání Adély do ZDVOPu. Je to OSPOD, kdo vyhodnocuje, které informace budou do zvláštní složky zařazeny a které mohou zůstat v Om spisu. **OSPOD Praha 4 proto pochybil, když svůj návrh ze dne 13. 1. 2021 nedostatečně odůvodnil, přestože měl k dispozici podstatné informace svědčící ve prospěch jeho důvodnosti.**

V důsledku toho pak soud vycházel pouze z návrhu OSPOD Praha 4 a ze stručného záznamu o pohovoru s Adélou, jenž je součástí Om spisu, nikoliv z podstatných informací zaznamenaných v záznamu ze zvláštní složky. Je možné, že i v důsledku toho pak odvolací soud shledal, že OSPOD Praha 4 neunesl důkazní břemeno a stav neosvědčil.

#### C.2.2 Návrhy OSPOD Praha 4 na prodloužení předběžného opatření z února, března a dubna 2021

Po předání Adély do ZDVOPu si OSPOD Praha 4 vyžádal zprávu od školní psycholožky. Ze zprávy vyplývalo, že Adéla zažívala obdobné pocity, které popisovala OSPOD Praha 4 už na podzim 2020. Adéla školní psycholožce uvedla, že otec s ní komunikuje verbálně agresivně, tlačí na ni kvůli známám, je výkonnostně orientovaný, stydí se za Adéliny problémy, srovnává ji s ostatními, znehodnocuje ji apod. Taktéž si stěžovala na problémy se soustředěním, a dostala proto kontakt na pedagogicko-psychologickou poradnu, od které si OSPOD Praha 4 taktéž vyžádal zprávu.

Na začátku února 2021 obdržel OSPOD Praha 4 zprávu od psycholožky ZDVOPu, ke které začala Adéla docházet. Ze zprávy vyplynulo, že problémy Adély nejsou výsledkem aktuálních měsíců, ale jsou dány starší a hlubší traumatizací rodinným prostředím. Vůči otci zažívá silné obavy z jeho chování, manipulace a nátlaku. Stejně jako vůči matce i k otci zvolila obranný mechanismus v podobě odstřížení a přerušování kontaktů, čímž se brání před pro ni neúnosnou bolestí. Vůči sobě má extrémně negativní sebehodnocení, kterého dosahují dospívající se závažnými emočními poruchami. Věci nepomáhá podle psycholožky ani postup otce po předání Adély do ZDVOPu, jelikož na ni příliš tlačí a chybí mu náhled na situaci.

Během pohovorů sociální pracovnice OSPOD Praha 4, které probíhaly jednou za měsíc, se Adéla začala taktéž svěřovat, že doma se sebepoškozovala a uvažovala nad sebevraždou. To poprvé zmínila už dne 13. 1. 2021 psycholožce z ZDVOPu. Postupem času se její názor na situaci neměnil, naopak se spíše utvrzovala, že se domů vrátit nechce. Adéla uváděla i další podstatné skutečnosti, které zde opět nebudu popisovat, jelikož jsou součástí zprávy, kterou psycholožka označila jako důvěrnou a v níž s Adélou mluví o velmi citlivých tématech. I k těmto informacím jsem nicméně při posouzení postupu OSPOD Praha 4 přihlížela.

Ze zpráv odborníků i z vyjádření Adély vyplývalo, že situace se od ledna 2021 neměnila. Přestože se díky předepsané medikaci Adélin stav stabilizoval, její rozpoložení se vždy



zhoršilo v souvislosti s návštěvou otce v ZDVOPu. OSPOD proto opakovaně podával návrhy na prodloužení trvání předběžného opatření a soud upozorňoval, že pro vyřešení problémů v rodině je nutná odborná pomoc zaměřená zejména na Adélu a otce a také určitý čas. **OSPOD Praha 4 proto nepochybil, jelikož měl dostatek informací k tomu, aby žádal soud o prodloužení předběžného opatření.**

Nemohu také souhlasit s tím, že by o předání do ZDVOP Adéla žádala účelově, aby se dostala na soukromou školu F. a získala stipendium. Adéla totiž ze svého postoje vůči otci a bydlení s ním neustoupila ani poté, co na tuto školu nebyla přijata.

Taktéž nemohu objektivně ověřit, zda to, že Adéla začala mluvit o tom, že se v domácnosti otce sebepoškozovala a myslela na sebevraždu, bylo výsledkem ovlivňování ZDVOPem, jak namítá otec. Přestože o těchto myšlenkách začala Adéla mluvit až po příchodu do ZDVOPu,<sup>13</sup> nemohu z tohoto dovodit, zda tak činila v důsledku působení některého ze zaměstnanců ZDVOPu, či toho, že se začala sdílet a nebála se o svých pocitech více mluvit. Ze zprávy školy nadto vyplynulo, že se Adéla již v minulosti svěřila školní psycholožce s obdobnými problémy a pocity.

### C.3 Práce OSPOD Praha 4 po předání Adély do ZDVOPu

Po umístění dítěte mimo rodinu práce OSPOD s rodinou nekončí, naopak by se měla spíše výrazně zintenzivnit. Podle ustanovení § 10 odst. 3 písm. c) zákona o sociálně-právní ochraně dětí je OSPOD povinen poskytovat pomoc rodičům nebo jiným osobám odpovědným za výchovu dítěte. I Ústavní soud zdůrazňuje, že odnětí dítěte z péče rodičů je opatření dočasné a v jeho průběhu jsou příslušné orgány veřejné moci povinny usilovat o co nejrychlejší opětovné sloučení rodiny.<sup>14</sup> Primární pomoc by měla směřovat k nápravě a odstranění důvodů, které zapříčinily odebrání dítěte z rodiny.

Důvodem umístění Adély do ZDVOP byl primárně její psychický stav a vztah s otcem. OSPOD Praha 4 si proto od počátku byl vědom toho, že má-li se Adéla dobrovolně vrátit k otci, musí dojít k nápravě jejich vztahu a že je také nutné pracovat i na stabilizaci jejího psychického stavu. Obdobně sdělil OSPOD Praha 4 otci již v telefonátu dne 13. 1. 2021, když informoval otce o umístění Adély do ZDVOPu. Totéž sdělil i Adéle.

Následující den kontaktoval OSPOD Praha 4 ZDVOP a řešil s ním psychický stav Adély. Sociální pracovnice ZDVOPu uvedla, že by bylo vhodné zajistit externí rodinné terapie pro otce a Adélu, jelikož by v nich mohli pokračovat i poté, co Adéla opustí ZDVOP. Než se taková spolupráce podaří navázat, měla by rodina spolupracovat s psycholožkou ZDVOPu. Pokud jde o individuální terapie Adély, tak ty ihned po umístění navázala s psycholožkou ZDVOPu. Sociální pracovnice ZDVOPu sdělila, že externí terapie by měl zajistit OSPOD Praha 4.

Dne 18. 1. se podařilo OSPOD Praha 4 domluvit s SVP D. na zahájení rodinných terapií. O tom informoval i otce. Původně byla terapie v SVP D. domluvena ve frekvenci 1krát za 14 dnů. Otec ale žádal terapie častější, nejdříve 1krát za týden, následně alespoň 2krát za týden. Taková frekvence ale byla podle ZDVOPu pro Adélu příliš zatěžující. Adéla

13 První zmínka o myšlenkách na sebevraždu a o předchozím sebepoškozování pochází ze záznamu OSPOD Praha 4 o telefonickém rozhovoru s pracovnicí ZDVOPu ze dne 14. 1. 2021, tedy den po umístění.

14 Viz nález Ústavního soudu ze dne 12. května 2015, sp. zn. I. ÚS 2903/14; dostupný z <http://nalus.usoud.cz>.





nakonec sama přistoupila na terapie 1krát za týden, sama frekvenci 2krát za týden tehdy považovala za příliš zatěžující. K 10. 2. 2021 absolvoval otec s Adélou v SVP D. celkem tři setkání (1krát online, 2krát osobně).

Psycholožka SVP D. sice v e-mailu ze dne 5. 2. 2021 nabídla otci frekvenci rodinných terapií až 2krát za týden, to ale pouze uvedla jako možnost. Sama tuto frekvenci v daném e-mailu podměnila zájmem otce i Adély. Adéla přitom jasně vyjádřila, že zájem o takovou frekvenci terapií nemá a nevládala by ji. **Neshledávám tedy pochybení v tom, že by OSPOD Praha 4 v prvních několika měsících po předání Adély do ZDVOPu nepodpořil frekvenci rodinných terapií 2krát týdně.** Činil tak jak s ohledem na přání Adély, tak na doporučení pracovníků ZDVOPu, aby nedošlo k přetížení Adély. Naopak ve chvíli, kdy to vypadalo, že se Adélin psychický stav stabilizoval (období květen až první polovina června 2021), podpořil tuto častější frekvenci rodinných terapií.

Dne 26. 1. 2021 proběhl na přání otce jeho pohovor s psycholožkou ZDVOPu. Zde sděloval svou nespokojenost s prací OSPOD Praha 4 a ZDVOPu. Psycholožka mu doporučila individuální terapie pro něj i pro Adélu a zajištění klinického psychologa pro Adélu.

V mezičase se OSPOD Praha 4 snažil opakovaně otci vysvětlit Adélin psychický stav a nevhodnost některých jeho projevů. ZDVOP i SVP D. doporučovaly otci i jeho individuální terapie. Spolupráci v tomto směru s SVP D. otec navázal.

SVP D. OSPOD Praha 4 v únoru 2021 doporučilo uspořádat případovou konferenci, dále aby otec i Adéla kromě rodinných terapií docházeli i na pravidelné individuální terapie a také aby Adéla navštívila klinického psychologa. K němu ji otec objednal. OSPOD Praha 4 nicméně dosud nezná závěry z tohoto vyšetření, jelikož jim je klinický psycholog i otec odmítli poskytnout.

OSPOD Praha 4 i ZDVOP během března 2021 zaujali k externím individuálním terapiím takový postoj, že jsou nyní nadbytečné a příliš zatěžující. Z pohovorů OSPOD Praha 4 s pracovníky ZDVOPu ale vyplývá, že zajištění externích terapií pro Adélu je do budoucna vhodné.<sup>15</sup>

I sám OSPOD Praha 4 se nestavěl negativně k tomu, že by měla v budoucnu Adéla navázat spolupráci i s externím psychologem, který by v pomoci Adéle mohl pokračovat i poté, co ZDVOP opustí, aktivní krok ale v tomto směru za téměř 6 měsíců neučinil. Změnu terapeutky na externí namísto psycholožky ZDVOPu OSPOD Praha 4 také probíral s Adélou.<sup>16</sup> Adéla uvedla, že psycholožka z ZDVOPu jí velmi vyhovuje. Sociální pracovníce jí vysvětlila, že v budoucnu bude muset docházet k někomu jinému, jakmile ukončí pobyt v ZDVOPu. Adéla přislíbila, že o tom bude přemýšlet. Potřebu zajištění individuálních terapií zmínil OSPOD Praha 4 i na případové konferenci konané dne 1. 6. 2021. Více toto ale na případové konferenci neřešil.

Rozumím tomu, že se OSPOD Praha 4 snažil, aby Adéla nebyla různými odborníky přetížena, a považoval dosavadní pomoc poskytovanou Adéle v ZDVOPu za dostačující, s plynutím času ale měl přistoupit k řešení a zajištění externích terapií Adély. Adéla

---

15 Záznam z telefonického rozhovoru ze dne 14. 1. 2021, záznam z návštěvy OSPOD Praha 4 v ZDVOPu ze dne 4. 2. 2021.

16 Záznam o pohovoru s Adélou ze dne 26. 3. 2021.



v důsledku toho takovou spoluprací za dobu pobytu v ZDVOPu nenavázala a po odchodu z ZDVOPu se již 3 měsíce nachází ve stavu, kdy nemá žádné individuální terapie, a dokonce podle sdělení otce se k nim staví negativně. **OSPOD Praha 4 proto pochybil, během pobytu Adély v ZDVOPu nezačal aktivně řešit její externí individuální terapie.** OSPOD Praha 4 přitom věděl, že se blíží konec zákonné maximální doby pobytu Adély ve ZDVOP a sám si potřebu této spolupráce uvědomoval, jak vyplývá z protokolu o případové konferenci.

#### C.4 Důvodnost podání návrhu OSPOD Praha 8

Pokud se dítě ocitne ve stavu nedostatku řádné péče anebo je-li život dítěte, jeho normální vývoj nebo jeho jiný důležitý zájem vážně ohrožen nebo narušen, je obecní úřad obce s rozšířenou působností povinen podat neprodleně návrh soudu na vydání předběžného opatření.<sup>17</sup> Jde-li o takové dítě, řídí se místní příslušnost obecního úřadu místem, kde se dítě nachází.<sup>18</sup>

Po doručení rozhodnutí odvolacího soudu,<sup>19</sup> kterým bylo zrušeno původní předběžné opatření, na jehož základě byla Adéla předána do ZDVOPu, se OSPOD Praha 4 obrátil na OSPOD Praha 8 jako na místně příslušný orgán s žádostí o součinnost při podání návrhu na nové předběžné opatření.<sup>20</sup> Adéla totiž sama poté, co se o zrušení původního rozhodnutí dozvěděla, znovu podala žádost o umístění do ZDVOPu. Podle OSPOD Praha 4 nadále existoval důvod pro její setrvání v ZDVOPu.

OSPOD Praha 8 obdržel od OSPOD Praha 4 velice podrobnou zprávu o rodinné situaci a o vývoji případu spolu s obsáhlou přílohou, jejíž součástí byly zprávy odborníků z ZDVOPu, SVP D., vyjádření Adély, dosavadní rozhodnutí soudů, zprávy z ZDVOPu atd.

Podle zprávy psychologky E. ze dne 27. 2. 2021 je Adélin psychický stav nadále velmi křehký a nucený návrat k otci vyvolává u Adély panický strach. Adéla byla v péči psychiatra a užívala kvůli svému stavu psychiatrem předepsanou medikaci. Sama Adéla v žádosti o umístění do ZDVOPu ze dne 26. 4. 2021 například uvedla, že je „hrozně zoufalá“, „raději bych se zabila, než abych šla zpět“, „když jsem s tátou v kontaktu, jsem rozklepaná a cítím se v nebezpečí“. Taktéž popsala, které jednání a chování otce se jí nelíbilo (nadávání, zesměšňování, nevhodné doteky atd.).

Sám OSPOD Praha 8 hned následujícího dne provedl s Adélou pohovor v ZDVOPu a zjišťoval její názor. Pracovnice OSPOD Praha 8 provedla intenzivní pohovor, kdy Adéla sama otevírala poměrně intimní témata. Sama se rozhodla hovořit bez přítomnosti pracovníka ZDVOPu, přestože jí tato možnost byla nabídnuta. Adéla dosti přesně vyjadřovala své názory a pocity. Přestože sociální pracovnice OSPOD Praha 8 chtěla řešit zejména aktuální situaci, Adéla ze své vůle vyprávěla i o rodinné historii a svém dětství.

Obsah pohovoru byl konzistentní s tím, co do té doby Adéla vždy sdělovala. Bylo však zřejmé, že Adéla se časem ve svém rozhodnutí utvrzuje a je schopna o všem lépe hovořit,

17 Podle § 16 odst. 1 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

18 Ustanovení § 61 odst. 4 zákona o sociálně-právní ochraně dětí.

19 Rozhodnutí o zrušení předběžného opatření ze dne 14. 1. 2021 bylo doručeno ve stejný den jako usnesení o zákazu styku otce s Adélou.

20 Žádost OSPOD Praha 4 o součinnost ze dne 26. 4. 2021.



včetně svých pocitů a své budoucnosti. Přestože OSPOD Praha 8 s ní opět rozebíral i možnost péče dědečka, Adéla tuto možnost v té době odmítala a výslovně žádala o to, aby mohla zůstat v prostředí, které jí lépe ochrání před vlivem a nátlakem rodičů. OSPOD Praha 8 z rozhovoru nabyl dojem, že Adéla je přesvědčená, že se do rodiny nevrátí, a to ať soud rozhodne jakkoliv. Z jejích postojů a vyjádření nevyplývaly ani známky vzdoru spojené s věkem.

Ze všech podkladů, které OSPOD Praha 8 v době podání návrhu měl, a z obsahu pohovoru, který s Adélou provedl, **vyplývá, že OSPOD Praha 8 nepochybil, když podal návrh na předběžné opatření, kterým měla být Adéla opět předána do ZDVOPu.**

#### **D. Informace o dalším postupu**

Zprávu zasílám tajemníkovi Úřadu městské části Praha 4 a podle § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv žádám, aby se ve lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřil ke zjištěným pochybením a informoval mě o přijatých opatřeních k nápravě. Zpráva shrnuje moje dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko podle § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

Zprávu zasílám rovněž tajemníkovi Úřadu městské části Praha 8. Jelikož jsem dospěla k závěru, že OSPOD Praha 8 se při podání návrhu na předběžné opatření na předání Adély do ZDVOPu nedopustil pochybení, své šetření vůči Úřadu městské části Praha 8 podle zákona o veřejném ochránci práv končím.

Zprávu zasílám rovněž stěžovateli.

O průběhu šetření informuji rovněž starostku městské části Praha 4 Irenu Michalcovou a starostu městské části Praha 8 Ondřeje Grose.

Brno 5. října 2021

Mgr. Monika Šimůnková v. r.  
zástupkyně veřejného ochránce práv  
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)